

155 SERİ NO'LU GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ(*)

Belge türü	Tebliğ (Mülga)
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Tebliğ grubu	GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞLERİ
Sayı	20101
Tarih	07.03.1989
Sıra no	155

Bakanlığımıza yapılan başvurulardan zirai ürün alımlarında müteselsil sorumluluk uygulaması konusunda bazı tereddütler olduğunun anlaşılması ve zirai kazancın götürü gider usulüne göre tesbiti ile ilgili hasılat haddinin yeniden tespit edilmesi nedeniyle, aşağıdaki açıklamaların yapılması gerekli görülmüştür.

1. Zirai Kazancın Tesbitinde Götürü Gider Esasının Uygulanması :

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 53. maddesinde, yıllık zirai hasılat tutarları 4 milyon lirayı aşmayan çiftçilerin, kazançlarının götürü gider usulüne göre tespit edileceği hükme bağlanmış ve bu tutar, daha sonra 23/12/1983 tarih ve 83/7518 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 1983 ve müteakip yıl hasılatına uygulanmak üzere 12 milyon liraya yükseltilmiştir.

Öte yandan, 30/12/1988 gün ve 20035 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 28/12/1988 tarih ve 88/13642 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile sözü edilen 12 milyon liralık had, 1/1/1988 tarihinden itibaren elde edilen hasılatına uygulanmak üzere, 16 milyon liraya yükseltilmiştir. Bu nedenle, 1/1/1988 tarihinden itibaren zirai hasılatı 16 milyon lirayı aşmayan çiftçiler, diledikleri takdirde kazançlarını defter tutmaksızın götürü gider usulüne göre tespit edebileceklerdir.

Ayrıca, Gelir Vergisi Kanununun 53. maddesine 3239 sayılı Kanunla eklenen hüküm uyarınca, satışlarının tamamı üzerinden tevkif yoluyla vergi ödeyen çiftçiler, ötedenberi hasılat tutarlarına bakılmaksızın (16 milyon lirayı aşmış olanlar dahil) götürü gider usulüne göre vergilendirilebilmektedirler,

2. "Emanet Usulü" Diye Anılan Usulle Yapılan Zirai Ürün Teslimlerinde Vergi Tevkifatı :

Bakanlığımıza yapılan başvurulardan, bazı çiftçilerin ürünlerini, bedelini daha sonra kesin olarak hesaplanmak üzere, "emanet usulü" olarak adlandırılan bir usulle alıcıları teslim ettikleri ve bu şekilde teslim edilen zirai ürün bedelleri üzerinden vergi tevkifatı yapıp yapılamayacağı konusunda tereddüte düşüldüğü anlaşılmıştır.

Bilindiği üzere, Borçlar Kanununun 463. maddesinde, emanet (vedia) aktinin, bir menkul malın aynen geri alınmak üzere muhafazasını sağlamak için bir kimseye teslimini düzenleyen bir akit olduğu hükme bağlanmıştır.

Diğer taraftan, "emanet"in sözlük anlamı, bir eşyanın, korunmak ve daha sonra aynen geri alınmak üzere birine ya da bir yere bırakılmasıdır.

Buna göre, bir malın emaneten birine tesliminden söz edilebilmesi için, bu malın emaneten bırakıldığı yerde mahafaza edilmesi ve daha sonra da bırakılan malın aynen geri alınması gerekmektedir.

"Emanet Usulü" adı verilen usulle zirai ürün teslimlerinde ise, zirai ürün alıcıya teslim edilmekte, bu ürünün fiyatı ileriki tarihlerde belirlenmekte ve kesin hesaplama bu tarih itibarıyla yapılmaktadır. Bu şekilde teslim edilen zirai ürünün teslim eden tarafından geri alınması, alıcı tarafından da iadesi, söz konusu olmamaktadır.

Bu açıklamalara göre, "emanet usulü" adı verilen usulle zirai ürün teslimlerinde satış, teslim tarihi itibarıyla gerçekleşmektedir. Bu nedenle bu tür satışların, "emanet usulü" ile mal teslimi olarak kabul edilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Bu durumda, "emanet usulü" adı altında yapılan zirai ürün teslimlerinde de satış tam anlamıyla gerçekleşmekte ve vergi tevkifatının da zirai ürünün teslimi tarihinde yapılması gerekmektedir.

Bu şekilde yapılan zirai ürün teslimlerinde, tevkifat matrahı, zirai ürünün teslim tarihindeki satış bedeli; bu bedelin belli olmaması halinde ise emsal bedeli olacaktır.

Öte yandan, "emanet" adı verilen usulle teslim edilen zirai ürünlerle ilgili kesin hesabın yapıldığı sırada, daha önce tevkifata tabi tutulan miktarların üzerinde ilave bir ödemenin yapılması halinde, ortaya çıkan bu fark üzerinden de vergi tevkifatının yapılacağı tabiidir. Bu ödemeyle ilgili olarak düzenlenecek müstahsil makbuzunda, daha önce

